

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 13.11.2008
KOM(2008) 782 v konečnom znení

ZELENÁ KNIHA

**K BEZPEČNEJ, TRVALO UDRŽATELNEJ A KONKURENCIESCHOPNEJ
EURÓPSKEJ ENERGETICKEJ SIETI**

{SEC(2008)2869}

ZELENÁ KNIHA

K BEZPEČNEJ, TRVALO UDRŽATELNEJ A KONKURENCIESCHOPNEJ EURÓPSKEJ ENERGETICKEJ SIETI

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Budúce priority vo vývoji európskej siete	4
2.1.	Nové zameranie politiky EÚ v oblasti energetických sietí	4
2.2.	EÚ podporuje vývoj energetických sietí	4
2.3.	Správne a regulačné bariéry v projektoch energetických sietí.....	5
2.3.1.	Plánovacie a povoloňacie postupy.....	5
2.3.2.	Regulačný rámec	5
2.4.	K plne integrovanej a pružnej európskej energetickej sieti	6
2.5.	Identifikácia nových priorít.....	7
3.	Nový prístup EÚ k vývoju energetickej siete	7
3.1.	Ciele energetickej politiky EÚ	7
3.1.1.	Podpora porozumenia a solidarity verejnosti.....	7
3.1.2.	Dosahovanie cieľov „20-20-20“ do roku 2020	7
3.1.3.	Inovácia a nové technológie.....	8
3.1.4.	Medzinárodné energetické siete.....	9
3.2.	Dokonale prepojená európska energetická sieť	9
3.2.1.	Účinný vnútorný energetický trh	9
3.2.2.	Medziregionálna dimenzia	10
3.2.3.	Nový prístup k plánovaniu	10
3.3.	TEN-E v službách bezpečnosti a solidarity	11
3.3.1.	Zrevidované usmernenia TEN-E.....	11
3.3.2.	Iné možnosti ako podporiť TEN-E	12
3.3.3.	Koordinácia medzi TEN-E a ostatnými finančnými nástrojmi EÚ	13
4.	Závery	13

Otázky

1. Úvod

Energetické siete Európy sú tepny, od ktorých závisí energia pre naše domovy, podnikanie i oddych. Energetická politika EÚ¹ ustanovuje jasné ciele² trvalo udržateľnej, konkurencieschopnej a bezpečnej energie. Balík obnoviteľnej energie a klimatickej zmeny z januára 2008³ zaviazal členské štáty ambicióznymi cieľmi v oblasti obnoviteľnej energie a zníženia emisií. Ale EÚ tieto ciele nedosiahne, ak sa jej energetické ciele rýchlo a podstatne nezmenia.

V súčasnosti energetické siete Európy, to znamená infraštruktúra dopravy elektrickej energie, plynu, ropy a iných palív od výrobcov k spotrebiteľom, starnú. Sú založené na tradičnom zásobovaní fosílnymi palivami a na veľkej centralizovanej výrobe s lacnou energiou v dostatočnom množstve. Nedostatok vhodných sieťových spojení je prekážkou pri investovaní do obnoviteľnej energie a decentralizovanej výroby. Rozšírená EÚ zdedila slabé spojenie medzi východom a západom a severom a juhom. To prekáža voľnému pohybu energie v EÚ a spôsobuje vyššiu zraniteľnosť niektorých regiónov vzhľadom na prerušení dodávok. Keďže sa dovozy energie budú pri takmer akýchkoľvek scenároch zvyšovať, sú súrne potrebné nové dovozné trasy, ktoré EÚ poskytnú väčšiu pružnosť v zásobovaní.

Európska rada v súvislosti so všeobecne rozšírenými obavami či európske energetické siete budú schopné dodať energiu, ktorú potrebujú občania Európy, vyzvala 16. októbra 2008 Komisiu, aby „posilnila a doplnila kritické infraštruktúry“⁴.

Nedávne udalosti v Gruzínsku ukázali, že je načase dosiahnuť energetickú bezpečnosť a že EÚ musí zintenzívniť úsilie spojené s bezpečnosťou dodávok energií.

Vždy sa predpokladalo, že energetické siete sa budú samofinancovať. Na to, aby sme to dosiahli, je potrebný jasný a stabilný právny rámec, ktorý bude stimulovať investície do súkromného sektora pri výrobe, prenose či preprave. Vytvorenie tohto rámca je jedným z hlavných cieľov energetického a klimatického balíka a tretieho balíka vnútorného energetického trhu⁵ o dokončení vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou.

Keď sa tretí balík vnútorného energetického trhu uvedie do praxe, bude znamenať významné zmeny v plánovaní siete, vrátane predpisov o oddelení, regulačnej koordinácii a nových sietí spolupráce, ktoré zblížia prevádzkovateľov prenosových sústav. To by malo stimulovať investície, synergiu, účinnosť a inováciu energetických sietí.

Ale vzhľadom na výzvy, ktoré vyplývajú z bezpečnosti dodávok, a mieru investícií, ktoré európske energetické siete potrebujú⁶, EÚ musí posilniť svoju politiku v rozvoji energetických sietí. Mala by napríklad byť schopná zasahovať alebo sprostredkovať v prípade, že verejní a súkromní účastníci nebudú môcť napredovať v kľúčových projektoch európskeho dosahu. Mala by aj kontrolovať svoj finančný rámec, najmä Transeurópske

¹ Energetická politika pre Európu, KOM(2007)1 v konečnom znení

² 20 % zníženie emisií skleníkových plynov, 20 % podiel obnoviteľnej energie v konečnej spotrebe energie v EÚ a 20 % zlepšenie v účinnosti energie do roku 2020
³ http://ec.europa.eu/energy/climate_actions/index_en.htm

⁴ http://www.consilium.europa.eu/cms3_applications/Applications/newsRoom/related.asp?BID=76&GRP=14127&LANG=1&cmsId=339

⁵ http://ec.europa.eu/energy/electricity/package_2007/index_en.htm

⁶ 17 miliárd eur v elektrickej sieti v nasledujúcich 5 rokoch podľa správy, ktorú vydala UCTE (máj 2008 Rozvojový plán prenosu) a asi 300 miliárd eur pre elektrické a plynové siete v budúcnosti 25 rokoch

energetické siete (TEN-E), aby ich ho mohla lepšie nasmerovať na ciele politiky. Je potrebné riešiť aj ťažkosti s plánovaním a povoľovaním.

Účelom tejto zelenej knihy je vyžiadať si názory na to, ako môže EÚ lepšie podporovať nové energetické siete, ktoré Európa potrebuje, s využitím všetkých nástrojov, ktoré má k dispozícii, najmä (avšak nielen) TEN-E. Navrhuje aj radu dôležitých strategických projektov, ktoré by EÚ mohla podporiť v záujme posilnenia solidarity a bezpečnosti dodávok v skutočne európskej energetickej sieti.

2. BUDÚCE PRIORITY VO VÝVOJI EURÓPSKEJ SIETE

2.1. Nové zameranie politiky EÚ v oblasti energetických sietí

Vývoj siete je významným prvkom energetickej politiky. Dôraz na politiku EÚ v oblasti sietí bol kladený na to, aby sa odstránili nedostatky v sieťach, alebo aby sa vyriešili problémy vo vnútornej bezpečnosti dodávok. To je dôležité, ale nie dosť nato, aby bolo možné vysporiadať sa s výzvami globálnej bezpečnosti dodávok, úplne využiť nové technológie, diverzifikovať energetické zdroje a zabezpečiť solidaritu v prípade energetickej krízy. Politika EÚ týkajúca sa sietí musí byť úplne v súlade s energetickou politikou EÚ.

Ako vyplýva z osobných správ európskych koordinátorov vymenovaných EÚ⁷, EÚ potrebuje proaktívnejšiu úlohu pri podpore strategických projektov. TEN-E sa musia aktualizovať a byť efektívnejšie v službe novej energetickej politiky a jej cieľov spojených s trvalou udržateľnosťou, bezpečnosťou dodávok a konkurencieschopnosťou.

Energetické siete sú významné aj pre vonkajšie vzťahy EÚ. Vnútorný energetický trh EÚ by bez dovozných energetických sietí nefungoval. Investície do energetických sietí pokrýva aj niekoľko medzinárodných iniciatív, ako je strategické partnerstvo medzi Afrikou a EÚ.

2.2. EÚ podporuje vývoj energetických sietí

Zmluva o ES stanovuje, že Spoločenstvo bude prispievať k zriadeniu a vývoju Transeurópskej siete a že opatrenia Spoločenstva budú smerovať k podpore vzájomného spojenia a interoperability vnútroštátnych sietí, ako aj k prístupu k týmto sieťam“ (článok 154). Transeurópske energetické siete (TEN-E) sú hlavným nástrojom energetickej politiky EÚ pri podpore vývoja energetickej siete. TEN-E boli pôvodne nástrojom vnútorného trhu. V energetickom sektore bol taký predpoklad, že nositeľmi investícií budú účastníci na trhu, ktorí by preniesli náklady na spotrebiteľov.

Prvé usmernenia TEN-E sa prijali v roku 1996 a následne prešli revíziami, posledne v roku 2006. Podľa usmernení TEN-E⁸ a nariadenia TEN⁹ EÚ financuje najmä predinvestičné štúdie uskutočniteľnosti pre konkrétny zoznam projektov určený členskými štátmi. K tejto knihe je

⁷ Vybraní boli v septembri 2007 pre štyri zvlášť zložité projekty: Interkonektor medzi Španielskom a Francúzskom (prof Monti), Elektrické vedenie medzi Litvou a Poľskom (prof Mielczarski), Príbrežná sieť veternej energie v Severnom a Baltickom mori (pán Adamowitsch), Južný tranzitný plynovod (pán Van Aartsen). Ich správy sú k dispozícii na http://ec.europa.eu/ten/energy/coordinators/index_en.htm

⁸ **Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1364/2006/ES zo 6. septembra 2006**, ktorým sa ustanovujú usmernenia pre transeurópske energetické siete a ktorým sa zrušuje rozhodnutie 96/391/ES a rozhodnutie č. 1229/2003/ES, Ú. v. EÚ L 262, 22.9.2006

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 680/2007 z 20. júna 2007, ktorým sa ustanovujú všeobecné pravidlá udeľovania finančnej pomoci Spoločenstva v oblasti transeurópskych dopravných a energetických sietí, Ú. v. EÚ L162/1, 22.6.2007

pripojená správa za roky 2002 - 2006¹⁰. Je jasné, že vplyv a viditeľnosť TEN-E sa musia zlepšiť.

To znamená dôkladné zosúladenie TEN-E s energetickými cieľmi EÚ tak, ako sú definované v dokumente Energetická politika pre Európu z roku 2007. Potrebné sú aj väčšie zmeny v usmerneniach, aby bol program efektívnejší. Otázka rozpočtu je zásadná. Nižšie sú uvedené mnohé body, ktoré bude treba v rámci TEN-E revidovať.

EÚ potrebuje zlepšiť aj súdržnosť medzi rôznymi akciami týkajúcimi sa siete a zvýšiť finančnú silu rôznych možností financovania investícií do infraštruktúry vrátane TEN-E, Štrukturálnych fondov a Európskej investičnej banky.

2.3. Správne a regulačné bariéry v projektoch energetických sietí

2.3.1. Plánovacie a povoľovacie postupy

Plánovacie a správne povoľovacie postupy sú spoločným zdrojom oneskorovania sa energetických projektov kvôli rozdielom v predpisoch, ktoré platia pre miestne a vnútroštátne plánovanie. Dá sa očakávať, že väčšmi zosúladený prístup prospeje schváleniam a povoleniam veľkých infraštruktúrnych projektov. Ale EÚ nemá nijaké kompetencie, čo sa týka územného plánovania.

Ďalšou ťažkosťou je reakcia typu „nie na mojom dvore“ (NIMBY), keď nedôjde k podpore európskych záujmov na miestnej úrovni. Podzemným vedením káblov by sa tomu dalo predísť, ale tu sú najväčšou prekážkou náklady.

Nedostatočná informovanosť a koordinácia tiež spôsobujú miestny odpor voči hodnotným projektom.

Osobitný prístup k osobitnému projektu: EÚ menuje európskeho koordinátora projektu pre elektrické prepojenie medzi Francúzskom a Španielskom

EÚ, ktorá sa znepokojila kvôli pomalému napredovaniu v plánoch rozšíriť spojenia medzi francúzskou a španielskou elektrickou sieťou, v septembri 2007 určila osobitného koordinátora na pomoc pri sprostredkovaní medzi zainteresovanými účastníkmi. Tento projekt je prioritným prepojením dotknutých členských štátov a EÚ ako celku. Koordinátorovi sa podarilo dosiahnuť vo vyjednávaní kompromisné riešenie, ktoré je prijateľné pre všetkých účastníkov, a odsúhlasili ho aj hlavy vlád/štátov Španielska a Francúzska. Tento prípad dokazuje, že EÚ môže podporiť pokrok smerom k európskej sieti tým, že umožní účastníkom nájsť kompromisné riešenie, ktoré zohľadní požiadavky miestneho obyvateľstva, povedie k bezpečnosti dodávok a vyhovie environmentálnym požiadavkám, pričom náklady budú znášať prevádzkovatelia prenosovej sústavy.

2.3.2. Regulačný rámec

Plánovaná Agentúra pre spoluprácu regulátorov energie (ACER) spolu s dvoma novými európskymi sieťami prevádzkovateľov prenosových sústav (ENTSO), zriadenými tretím balíkom vnútorného energetického trhu, pomôžu zabezpečiť lepšiu koordináciu a transparentnosť plánovania, prevádzky, výskumu a inovácie (pozri nižšie) sietí.

Ale v prípade cezhraničných alebo regionálnych projektov, hlavne tých, ktoré spájajú niekoľko rôznych energetických systémov, vzniká špecifický problém .

¹⁰ Správa o implementácii Programu Transeurópskych energetických sietí v období 2002 - 2006, KOM (2008) 743.

Prioritné projekty pre energetické priority: vývoj siete príbrežnej veternej energie

EÚ určila aj európskeho koordinátora, ktorý dohliadne na pokrok dosahovaný pri vývoji sieťových napojení medzi veternými turbínami v Severnom a Baltskom mori a hlavnou elektrickou sieťou na pobreží. Ale veternú energiu, ktorú požadujú zákazníci, bez nových sietí nie je možné dodať. V členských štátoch je málo strategického plánovania a dialóg s verejnosťou je nedostačujúci. Skúsenosti koordinátora ukázali, že vývoj príbrežnej siete, ktorá má spojiť veterné farmy s pobrežnou sieťou, musí umožniť aj obchod a napomôcť rovnováhe. To sa však dá dosiahnuť iba vtedy, ak budú zapojené všetky dotknuté členské štáty, prevádzkovatelia prenosových sústav a regulačné orgány a ostatné zúčastnené strany, vrátane nevládných organizácií. V júli 2008 koordinátor zriadil pracovnú skupinu zahrňujúcu všetky tieto strany s cieľom riadiť vskutku mnohonárodný proces.

2.4. K plne integrovanej a pružnej európskej energetickej sieti

Prvým cieľom siete je spojiť všetky členské štáty Európskej únie, a tak im umožniť plné využívanie výhod vnútorného energetického trhu. Ide o situáciu, ktorá nastala po posledných dvoch rozšíreniach, keď sa zistilo, že nové členské štáty nie sú prepojené alebo sú nedostatočne prepojené medzi sebou a so starými členskými štátmi.

Odstraňovanie nedostatkov v sieti: Poľsko-litovské elektrické spojenie

Zriadenie spoločných štruktúr medzi TSO a správami pomohlo vyriešiť ťažkosti projektu elektrického spojenia, ktoré má spojiť prenosové sústavy energie Poľska a Litvy. Európsky koordinátor v tomto prípade pomohol príslušným TSO založiť spoločný podnik LITPOL, ktorý vykoná prípravné práce pre spojenie. Spojenie by malo priniesť dvojnásobný úžitok pre bezpečnosť dodávok v regióne tým, že preklenie medzeru medzi sieťou troch baltických štátov a ostatnou EÚ, a vytvorením možnosti vývozu energie, ktorú vyrobí plánovaná jadrová elektrárňa v Litve.

Úloha modernizovať elektrickú sieť tak, aby integrovala širšie rozmiestnené generačné jednotky a „inteligentné“ technológie, čo umožní lepši manažment dopytu a absorbuje veľké množstva výroby obnoviteľnej energie aj po roku 2020, sa musí stať pre EÚ najvyššou prioritou¹¹.

Zároveň je dôležité zabezpečiť, aby všetky časti EÚ mohli mať prospech z nových energetických zdrojov vyvinutých v EÚ, ako sú príbrežné veterné parky a fotovoltaická/koncentrovaná slnečná energia, prostredníctvom prídavných medziregionálnych spojení.

Aj bezpečnosť dovozu si vyžaduje pozornosť. Niektoré z hlavných potrubí, ktoré zásobujú európskych zákazníkov sú preťažené alebo potrebujú údržbu. Budú potrebné aj nové dovozné trasy, najmä zo strednej Ázie, od Kaspického mora, ako aj zo Stredného Východu a Afriky.

Bezpečnosť dodávok: verejný záujem si môže vynútiť verejný zákrok tam, kde trh nestačí

¹¹ V správe ELECTRA sa diskutuje o „inteligentných“ sieťových technológiách a ich príspevku k cieľom 20-20-20. http://ec.europa.eu/enterprise/electr_equipment/electra.htm. Pozri aj Zlepšenie energetickej účinnosti prostredníctvom informačných a komunikačných technológií (KOM(2008)241. Budúce publikácie: *Príspevok európskeho elektrotechnického priemyslu ku akčnému plánu Spoločenstva v oblasti zmeny klímy a Agenda pre rast a zamestnanosť*

Koordinátor EÚ pre južný plynovod vrátane projektu Nabucco zdôraznil základný problém spojený s plánovaním a implementáciou siete. Politické, bezpečnostné a iné ako komerčné riziká spojené s novými infraštruktúrnymi projektmi sú obrovskou psychologickou zábranou pre komerčné firmy, ktoré nie sú pripravené prevziať na seba riziko toho, „kto vykročí prvý“. Na konkurenčnom trhu musia verejné orgány naďalej zohrávať rolu pri vytváraní stimulov pre súkromné firmy, aby investovali do nových projektov na „zelenej lúke“.

2.5. Identifikácia nových priorít

Európska rada z 15. – 16. októbra 2008 orientačne uviedla isté sieťové priority EÚ. Komisia navrhla konkrétnejšie príklady vo svojom druhom strategickom preskúmaní energetickej politiky s názvom *Akčný plán EÚ pre energetickú bezpečnosť a solidaritu*¹². Tie sú rozpracované nižšie (Závery). Ale prijatie týchto priorít bude vyžadovať zosúladenie politiky a nástrojov. Témy uvedené nižšie identifikujú možnosti, ktoré EÚ môže rozvinúť ako súčasť súdržnejšej politiky v oblasti energetických sietí, ktorá bude v úplnej súhre s jej cieľmi v oblasti energetiky a klímy a pomôže uskutočniť prioritné projekty, ktoré budú slúžiť všetkým občanom EÚ.

3. NOVÝ PRÍSTUP EÚ K VÝVOJU ENERGETICKEJ SIETE

3.1. Ciele energetickej politiky EÚ

3.1.1. Podpora porozumenia a solidarity verejnosti

Európska komisia a členské štáty musia zlepšiť informovanosť a komunikáciu s občanmi na tému energetických sietí vrátane cieľov TEN-E, ako funguje solidarita pri zásobovaní energiou a ako môžu nové siete dodávať trvalo udržateľnú, bezpečnú a konkurencieschopnú energiu. Do tejto úlohy je potrebné zapojiť verejný aj súkromný sektor.

Je potrebné zlepšiť prístup k informáciám. Sú potrebné pravidelné diskusie s členskými štátmi a ostatnými o investičných otázkach najmä pri výrobe elektrickej energie. Komisia opätovne preskúma príspevok, ktorý môže priniesť nariadenie Rady (ES) 736/96 o oboznamovaní Komisie s investičnými projektmi v ropnom, plynárenskom a elektrickom sektore. Útvary Komisie na sledovanie trhu energetiky/Market Observatory for Energy môže takéto informácie doplniť.

3.1.2. Dosahovanie cieľov „20-20-20“ do roku 2020¹³

Nové právne predpisy v oblasti obnoviteľnej energie a zmeny klímy vrátane cieľov „20-20-20“ sa musia súrne odzrkadliť v plánovaní a programoch sietí vo verejnom a súkromnom sektore.

EÚ musí pripraviť komplexnú stratégiu integrácie zdrojov obnoviteľnej energie do siete v plnej spolupráci s vnútroštátnymi a regionálnymi orgánmi a účastníkmi trhu. Táto stratégia by mala riešiť také otázky, ako je rozdelenie nákladov v rámci dodávateľského reťazca, súvisiace náklady, prenosové technológie, spojenie medzi miestnymi a európskymi sieťami a regulačná súdržnosť. EÚ, členské štáty a miestne a regionálne orgány by zároveň mali podporovať a zjednodušovať decentralizovanú výrobu energie, ktorá prispieva k energetickej

¹² Druhé strategické preskúmanie energetickej politiky, KOM(2008)744

¹³ Pozri pozn. č. 2

bezpečnosti a ponúka významnú príležitosť pre regionálny rozvoj, zabezpečujúci rast a tvorbu pracovných miest.

EÚ musí podporiť projekty, ktoré môžu priniesť energiu z oblasti bohatej na zdroje (napríklad vietor na pobreží a slnečná energia v Stredomorí) tam, kde ju potrebujú spotrebiteľia. Súčasne sa musia podporiť technológie nových sietí, ktoré prinesú účinnejšie a pružnejšie využitie miestnych energetických zdrojov, napríklad výrobu energie v jednotlivých domácnostiach a kombinované teplo s elektrickou energiou.

Príbrežná veterná energia môže zohrať významnú rolu v dodávaní obnoviteľnej energie a zlepšiť bezpečnosť dodávok a solidaritu. Úplná integrácia veternej energie do európskej energetickej siete si vyžiada vybudovanie celoeurópskej príbrežnej siete a transeurópskych prekrývacích sietí. Komisia uverejňuje spolu s touto Zelenou knihou aj oznámenie o príbrežnej veternej energii¹⁴.

Podpora zachytávania, prepravy a skladovania CO₂ (CCS) súvisí so sieťami. Budú potrebné rozsiahle potrubia CO₂, ktoré spájajú emisné zdroje CO₂ a skladovacie miesta. EÚ bude musieť zvážiť, akú rolu môže zohrať pri podpore potrebných investícií do tejto oblasti vrátane TEN-E.

Pritom sa musí zohľadniť účinok zmeny klímy na európske energetické siete, napríklad umiestnenie elektrární, elektrického vedenia a potrubia.

3.1.3. *Inovácia a nové technológie*

V technologických výskumných a demonštračných programoch je potrebné vyššie sústredenie na technológie energetických sietí. Európska vedecká komunita musí byť podnecovaná k spolupráci so súkromným sektorom pri hľadaní riešení. Kľúčovou technologickou výzvou na roky do 2020 je zriadenie pružnej európskej siete s dostatočnými skladovacími kapacitami, zahrnutie rôznych zdrojov výroby elektrickej energie z obnoviteľných energií a tradičných zdrojov.

Európska priemyselná iniciatíva spojená s elektrickou sieťou je prioritou Strategického plánu energetických technológií¹⁵, ktorá dostane počiatočnú podporu zo 7. Rámcového programu pre výskum a rozvoj. Niekoľko veľkokapacitných demonštračných projektov a projektov výskumu a technického rozvoja, ktoré sú dôkazom uskutočniteľnosti „inteligentných“ sieťových technológií, by mohlo poskytnúť potrebný stimul rýchlemu rozmiestneniu lepších, pružnejších a silnejších systémov a predísť tak potrebe menej účinných investícií do infraštruktúry.

Strategický plán energetických technológií zahŕňa aj opatrenia, ktoré sú významné pre vývoj budúcej siete, ako sú kroky v plánovaní prechodu na energetické systémy s nízkou potrebou uhlia. Ďalšou témou, ktorá by sa mohla preskúmať, je účinok elektrických a zásuvkových hybridných vozidiel na elektrické siete.

Cieľom EÚ musí byť šírenie dôležitých skúseností po celej EÚ. Nástroje EÚ vrátane štrukturálnych a kohéznych fondov EÚ a rámcových programov pre výskum a technologický rozvoj, ale aj konkurencieschopnosť a inovačný program (Európa inteligentnej energie) a navrhovaná európska aliancia pre energetický výskum¹⁶ sa musia efektívnejšie využívať s cieľom podporiť a vyvinúť nové energetické technológie a inovačné riešenia. Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT) okrem toho v roku 2009 zverejní prvú výzvu na

¹⁴ Príbrežná veterná energia, KOM(2008)736

¹⁵ Strategický plán energetických technológií, KOM(2007)0723 potvrdený Radou a Parlamentom

¹⁶ Pozri Strategický plán energetických technológií

vytvorenie vedomostných a inovačných komunit (KIC), najmä v oblasti zmeny klímy a udržateľnej energie. Aj spoluprácu s Organizáciami európskych noriem (ESO) sa musí prehlibnúť, pretože tieto organizácie pripravujú normy potrebné na prijatie nových technológií na trhu.

3.1.4. Medzinárodné energetické siete

Projekty medzinárodných energetických sietí, ktoré slúžia bezpečnosti dodávok energie EÚ, nutne zahŕňajú aj súhlas vlád tretích krajín. Medzinárodný rámec spolupráce EÚ musí povzbudiť rozvoj takýchto projektov najmä poskytnutím dlhodobého politického rámca pre záväzky zo strany súkromných firiem, ktoré sa zúčastnia investícií, a pre možné záruky európskych bánk ako napr. Európska investičná banka a Európska banka pre obnovu a rozvoj.

V ranej fáze je možné využiť existujúce zoskupenia EÚ, ako je sieť korešpondentov pre energetickú bezpečnosť, koordinačná skupina pre plyn a skupina pre dodávky ropy, v diskusii o navrhovaných medzinárodných energetických projektoch. To pomôže vybudovať solidaritu medzi členskými štátmi a predvídať politicky citlivé témy.

Konečné rozhodnutia a dovozom potrubí sú komerčnou záležitosťou, ktorá sa bude preberať spolu s dotknutými krajinami. Pri niektorých projektoch môže byť vhodné poskytnúť tretím krajinám politickú záruku, že EÚ je pripravená vstúpiť do dlhodobého energetického vzťahu. Zvláštny dôraz je potrebné klásť aj na podporu investičných projektov v prípade, že súkromný investor považuje neobchodné riziká za príliš vysoké.

EÚ bude naďalej pracovať na premostení rozdielov v regulačných rámcoch v tretích krajinách a zväži, ako dostatočne včas vstúpiť do návrhu medzinárodných dohôd súvisiacich so strategickými projektmi tak, aby sa zabezpečila zlučiteľnosť s *acquis* EÚ.

Takéto témy by sa mali odzrkadliť aj v externých nástrojoch EÚ. Medzinárodné dohody by sa mohli použiť na prípravu pôdy pre energetické spojenia s trhom EÚ, včasné informovanie na trhu a vývoj politiky. Medzinárodné obchodné dohody je možné využiť na ponuku jasných podmienok prístupu na trh EÚ a naopak, a pri riešení sporov.

Kvalitnejší hospodársky a právny rámec stykov EÚ s dodávateľskými a tranzitnými krajinami pomôže podporiť stabilnejšie a predvídateľnejšie podmienky investovania pre súkromné investície do energetickej infraštruktúry.

3.2. Dokonale prepojená európska energetická sieť

3.2.1. Účinný vnútorný energetický trh

Keď sa zavedie tretí balík vnútorného energetického trhu, zlepší sa tým spolupráca medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav a regulátormi energie a umožní im identifikovať potrebné prepojenia na základe transparentného súdržného desaťročného investičného plánu. Už sa dosiahol istý pokrok v energetickom sektore. V prípade plynu musia plány napredovať rýchlejšie.

Organizácie ENTSO a ACER by mohli okrem zvyšovania konkurencieschopnosti (ako to robia teraz) rozšíriť spoluprácu o ďalšie témy, ako napr. bezpečnosti dodávok, výskumu a inovácie a dosahovanie cieľov 20-20-20.

Spolupráca medzi organizáciami ENTSO a ACER musí napomáhať optimálnemu využívaniu existujúcich sietí, napríklad znížením strát v elektrickom vedení a stimuláciou účinnejších dopytových režimov. To by malo podporiť pružnejší prístup k tarifám infraštruktúry nových sietí (napríklad príbrežná veterná energia alebo inteligentné siete). Musí to aj pomôcť vyriešiť iné prekážky v investovaní, ako je vyrovnaná návratnosť investícií vnútroštátnych prevádzkovateľov prenosových sústav.

Koordinované plánovanie musí vziať do úvahy súvislosti integrácie miestnych inteligentných sietí a ich účinku na príslušné povinnosti prevádzkovateľov prenosových sústav (vysoké napätie) a prevádzkovateľov distribučného systému (nízke napätie).

3.2.2. Medziregionálna dimenzia

V rámci vnútorného trhu EÚ sú dôležité regionálne (cezhraničné a mnohonárodné) siete pre bezpečnosť dodávok a solidaritu a sú prvým krokom k dokonale prepojenému vnútornému energetickému trhu.

Spájanie sietí – plynárenský sektor

Projekt Novej európskej prenosovej sústavy (NETS), ktorý presadzuje niekoľko prevádzkovateľov prenosových sústav je veľmi sľubná iniciatíva pre integrovanie prevádzkovateľov prepravy plynu po celej strednej a juhovýchodnej Európe. To znamená možnosť vytvoriť rámec pre regionálny trh s plynom. Takýto trh by mal dostatočné rozmery na prilákanie nových investícií, čo však nie je prípad jednotlivých vnútroštátnych trhov, a mohol by významne znížiť prevádzkové a investičné náklady.

Inou, do budúcnosti hľadiacou iniciatívou, ktorá by mohla tiež zlepšiť integráciu aktív a manažmentu sietí, je myšlienka európskeho prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ktorú presadzujú niektorí väčší aktéri v plynárenskom sektore. Cieľom je postupne vybudovať nezávislú spoločnosť, ktorá bude riadiť zjednotenú sieť prepravy plynu po celej EÚ. Ak sa progresívne zjednotenie sietí zorganizuje spôsobom, ktorý bude zlučiteľný so zákonom o hospodárskej súťaži, mali by sa zlepšiť stimuly pre plynárenské podniky na investovanie do nových projektov sietí.

Sú potrebné špecifické iniciatívy, ktoré pomôžu prepojiť izolovanejšie časti EÚ alebo zakomponovať nové energetické formy do siete. Oblasti, ktoré dostanú politickú prioritu sú: región Baltického mora, Stredomorie a juhovýchodná Európa.

3.2.3. Nový prístup k plánovaniu

Európska rada vyzvala Komisiu, aby „predložila na prerokovanie návrhy, ktorých cieľom je usmernenie schvaľovacích postupov“ pri projektoch sietí¹⁷. S ohľadom na to by sa do vnútroštátnych strategických plánov mohli zahrnúť európske prioritné projekty, ako aj budúce priority regulačných orgánov a prevádzkovateľov prenosových sústav. Členské štáty by potom museli prijať nevyhnutné opatrenia s cieľom zabezpečiť dodržanie dohodnutých harmonogramov. To by sa mohlo stať podmienkou pre podporu TEN-E.

Jednotnejšie postupy a kritériá by pomohli dokončiť strategické cezhraničné projekty vrátane orientačných harmonogramov. Pri absencii špecifickej kompetencie EÚ je potrebná úvaha, ako môže EÚ pomôcť zjednodušiť plánovacie procesy v prípade väčších cezhraničných energetických projektov.

Európska komisia by mala podporovať výmenu informácií a osvedčených postupov z týchto oblastí medzi členskými štátmi. Mnohé členské štáty revidujú alebo zreformovali svoje plánovacie predpisy, aby urýchlili dôležité infraštruktúrne projekty.

V súlade s usmerneniami vydanými Komisiou je potrebné správne vykladať a uplatňovať pravidlá EÚ v oblasti životného prostredia. Dodržiavanie právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia a plnenie cieľov energetickej politiky sa môže a malo by sa navzájom podporovať.

¹⁷ Závery predsedníctva, Európska rada 8.-9. marec 2007

Na základe skúseností koordinátorov EÚ¹⁸ by v existujúcich predpisoch mala byť možnosť odvolania sa na verejné orgány, ak čelia príslušné projekty EÚ oneskoreniu v plánovaní. Ak sa nenájde nijaké vnútroštátne riešenie, môže Komisia pristúpiť k analýze alebo určiť sprostredkovateľa.

3.3. TEN-E v službách bezpečnosti a solidarity

3.3.1. Zrevidované usmernenia TEN-E

TEN-E sa musia zefektívniť, aby sa stali nástrojom, ktorý uľahčí dôležité projekty EÚ slúžiace bezpečnosti dodávok, hospodárskej súťaži a cieľom súvisiacim so životným prostredím a solidaritou.

Podľa reakcií na túto Zelenú knihu by Komisia rada zrevidovala usmernenia TEN-E nasledujúcim spôsobom:

1) **Ciele** TEN-E by sa mali podriaďovať európskej energetickej politike (cieľom 20-20-20 a doplnkovým cieľom bezpečnosti dodávok, solidarity, trvalej udržateľnosti a konkurencieschopnosti).

2) **Rozsah pôsobnosti** TEN-E by mal zahŕňať úplnú sieť prepravy energie. Plyn, vrátane terminálov skvapalneného zemného plynu (LNG) a podzemných zásobníkov, a prenosové siete elektrickej energie musia zostať v popredí programu. Je však nutné súrne zvážiť rozšírenie rozsahu pôsobnosti na ropovodné potrubia. Narastajúce objemy námornej prepravy ropy predstavujú vážne riziko pre dodávky a námornú bezpečnosť. K tejto Zelenéj knihe je priložený pracovný dokument útvarov Komisie o ropovodných infraštruktúrach¹⁹.

Rozsah pôsobnosti TEN-E by sa mal rozšíriť na prenosové/prepravné infraštruktúry spojené s novými technológiami počnúc oxidom uhličitým pre projekty zaoberajúce sa zachytávaním a uskladňovaním uhlíka. Medzi inými možnosťami by mohlo byť prispôsobenie sietí bioplynu pre kombinované teplo a elektrickú energiu alebo vozidlá na stlačený zemný plyn.

Program musí byť aj pružnejší kvôli vývoju siete, ktorý ovplyvňuje prenosovú/prepravnú aj distribučnú sieť vrátane inteligentných sietí.

3) Hnacou silou **plánovania** TEN-E musí byť trh s jasným odkazom pre ENTSO a ACER. EÚ by mala zohrať aktívnu uľahčujúcu a sprostredkovaciu úlohu.

4) Komisia navrhla vo svojom Prioritnom pláne pre vzájomné prepojenie²⁰ zúžiť zameranie TEN-E na obmedzený počet strategických projektov. Podľa toho by **počet prioritných projektov** mal byť malý a mal by zahŕňať cezhraničné projekty, projekty spájajúce izolované členské štáty s európskou rozvodovou sieťou, ktoré slúžia niekoľkým členským štátom (v praxi spojenie niekoľkých individuálnych projektov). Päť prioritných oblastí určených v záveroch nižšie je príkladom prioritných projektov, ktoré by aktualizované TEN-E mohli podporiť.

Projekty TEN-E by sa mali zahrnúť aj do plánov vnútroštátnej infraštruktúry a tam, kde je to vhodné, do priorit Európskej investičnej banky alebo Európskej banky pre obnovu a rozvoj. Poberateľské štáty by mohli tiež prispieť.

5) Mali by sa zaviesť **sprievodné opatrenia** na šírenie informácií a výmenu osvedčených postupov medzi projektmi a členskými štátmi.

¹⁸ Pozri internetovú stránku DG TREN: http://ec.europa.eu/ten/energy/coordinators/index_en.htm

¹⁹ Ropovodné infraštruktúry: Hodnotenie existujúcich a plánovaných ropovodných infraštruktúr v rámci EÚ a do EÚ, SEK(2008)2799

²⁰ Prioritný plán pre vzájomné prepojenie, KOM(2006)846

6) Vo výnimočných prípadoch, ako sú veľké regionálne projekty alebo projekty, ktoré sa týkajú tretej krajiny, je možné vymenovať **európskeho koordinátora**. Každé nové vymenovanie musí zohľadniť dovtedy získané skúsenosti.

7) Dôležitá je otázka **zdrojov**. Rozpočet pre TEN-E zostal viac-menej stabilný vo výške 155 miliónov eur pre roky 2007 - 2013 (v porovnaní so 148 miliónmi eur pre roky 2000 - 2006) pre asi 300 oprávnených projektov. Toto limituje vplyv programu. Je diskutabilné, či trh uskutoční potrebné investície, ktoré by poslúžili verejným záujmom bez významného zásahu verejného sektora. EÚ by pri hľadaní spôsobov, ako zlepšiť efektivitu programu s existujúcimi prostriedkami, mala aj tak zvážiť spôsoby, ako zvýšiť rozpočet TEN-E, aby aspoň umožnila niektoré investície slúžiace nekomerčným cieľom, ako je bezpečnosť dodávok.

Pokiaľ ide o projekty mimo EÚ, je potrebné nájsť spôsoby na úplné využitie finančných nástrojov, ktoré sú k dispozícii a ktoré sú plne v súlade s vnútornými nástrojmi vrátane fondov TEN-E. Do budúcnosti je potrebné zamyslieť sa nad tým, ako existujúci nástroj TEN-E nahradiť nástrojom novým, **nástrojom EÚ pre energetickú bezpečnosť a infraštruktúru**, a ako ho najlepšie začleniť do finančných nástrojov mimo EÚ. Reakcie na túto zelenú knihu by sa mali vyjadriť k rozsahu pôsobnosti takéhoto nástroja a k tomu, ak by najlepšie mohol prispieť k zabezpečeniu súladu medzi vnútornými a vonkajšími výdajmi.

3.3.2. *Iné možnosti ako podporiť TEN-E*

Je potrebné pripraviť **nefinančnú podporu**, ako prostriedok získania podpory z iných zdrojov, napríklad udelenie uznávanej značky „EÚ“. Na to, aby sa TEN využili ako páka pri získavaní iných zdrojov financovania najmä od medzinárodných finančných inštitúcií, bude potrebné vyvinúť väčšie úsilie.

Je potrebné hľadať **synergiu** s inými aktivitami siete EÚ, napríklad v telekomunikáciách, v doprave a v environmentálnych infraštruktúrach (napríklad kombinovanie elektrického vedenia s infraštruktúrami pozemnej dopravy, ako sú železnice alebo cesty).

Ďalšou otázkou je, že EÚ by mala ponúknuť podporu projektom, ktoré vedú k dodatočným nákladom na prispievanie k **verejným (nekomerčným) cieľom**, napríklad prebytočný plyn alebo elektrické kapacity, ktoré by napomohli bezpečnosti dodávok EÚ, spojeniu, ktoré prinesie do siete novú výrobu obnoviteľnej energie alebo podzemné vedenie káblov z environmentálnych dôvodov. To by mohlo viesť k očakávaniu, že dodatočné náklady bude kompenzovať EÚ, čo nebude možné.

Bezpečnosť dodávok: keď si verejný záujem môže vynútiť verejný zákrok

Pozoruhodným príkladom verejného financovania potrubia kvôli bezpečnosti dodávok, aj keď trh takú potrebu necítil, je rozhodnutie Čechov vybudovať ropovod IKL (Ingolstadt-Kralupy-Litvínov) v deväťdesiatych rokoch, aby sa tak napojili na západnú trasu navyše k východnej. Teraz je to štátny podnik Mero, ktorý prevádzkuje tento ropovod s príjmami, ktoré pokrývajú úroky pôžičiek a platby. Tento ropovod je veľmi potrebný od júla 2008, keď obchodné subjekty dodávajúce ruskú ropu prostredníctvom východnej trasy nečakane obmedzili objem dodávok českým spotrebiteľom.

Ďalšou možnosťou je pokročiť od špecifických projektov k **všeobecným štúdiám** s cieľom vypracovať riešenia súčasných výziev, pred ktorými stoja developeri sietí, napríklad ako vyriešiť otázky siete týkajúce sa veľkokapacitného napojenia pobrežnej veternej energie alebo slnečnej energie alebo využívania inteligentných sietí.

3.3.3. *Koordinácia medzi TEN-E a ostatnými finančnými nástrojmi EÚ*

Potenciálni investori do energetických sietí musia mať prístup k širokému výberu rôznych finančných zdrojov. Preto TEN-E musia byť úplne harmonizované a koordinované s ostatnými väčšími programami EÚ, ktoré majú vplyv na rozvoj infraštruktúry, najmä štrukturálne a kohézne fondy a Rámcové programy pre technický výskum a rozvoj. Napríklad 7. Napríklad politika súdržnosti investuje do projektov TEN-E v období 2007–2013 675 miliónov EUR. Ďalším príkladom je siedmy rámcový program pre výskum a technologický rozvoj, ktorý do elektroenergetických sietí investuje (v rokoch 2007–2009) 100 miliónov EUR. Ich výsledky musia byť dopodrobna zverejnené a viesť k ďalšiemu výskumu, demonštrácii a trhovým investíciám.

Je potrebné preskúmať zlepšenie koordinácie medzi nástrojmi externej politiky ako napr. nástroj európskeho susedstva a partnerstva (ENPI) a TEN-E ohľadne infraštruktúr v tranzitných krajinách.

Musí sa dobudovať súčasná koordinácia medzi TEN-E, Európskou investičnou bankou (EIB) a Európskou bankou pre obnovu a rozvoj (EBRD) na všetkých úrovniach. Mohlo by sa zväziť spojenie medzi podporou TEN-E a zásahom EIB. Okrem toho je možné uvažovať aj o fonde pod záštitou EIB, ktorý by jednotlivým projektom poskytoval kmeňový kapitál, kvázikmeňový kapitál, záruky a podobné finančné nástroje.

Ďalším potenciálnym partnerom je zrýchlená programová pôžička Svetovej banky, ktorá poskytuje financie reformným programom v schválených krajinách.

4. ZÁVERY

Ako sa uvádza v druhom strategickom preskúmaní energetickej politiky Komisie²¹ a ako je to rozpracované tu, EÚ nebude môcť dosiahnuť svoje ciele v oblasti klímy a energetiky bez nových a kvalitnejších sietí. Energetické siete musia zaujať významnejšie miesto vo vývoji a realizácii plánovania energetickej politiky. Súčasne potrebuje plánovanie energetickej siete lepšiu koordináciu na politickej úrovni.

Vnútorň energetický trh s výhodami tretieho balíka, o ktorom sa v súčasnosti diskutuje, musí byť hlavnou hnacou silou investícií do energetických sietí, ale EÚ musí tiež zohrať aktívnu a uľahčujúcu úlohu v projektoch, ktoré majú jasnú relevanciu pre energetickú bezpečnosť Európy vrátane medzinárodných projektov.

Hlavný nástroj EÚ pre rozvoj európskej energetickej siete, TEN-E, nebol vytvorený tak, aby sa mohol vyrovnat' s dnešnými výzvami v oblasti energetiky a nie je ani správne zosúladený s novou energetickou politikou pre Európu. Chýba mu súdržnosť s vnútorným trhom a ďalším vývojom, ako je napríklad výskumná alebo vonkajšia politika. Ich rozpočet je úplne neprimeraný.

EÚ musí vypracovať nový strategický prístup, ktorý bude zahŕňať dostupné nástroje a ktorým sa zahája úvahy o tom, ako existujúci nástroj TEN-E nahradiť novým nástrojom, nástrojom EÚ pre energetickú bezpečnosť a infraštruktúru, ktorého prípadným cieľom bude (i) dotvoriť vnútorný trh s energiou, (ii) zabezpečiť rozvoj rozvodovej siete spôsobom, ktorý EÚ umožní dosiahnuť svojich cieľov v oblasti obnoviteľnej energie, a (iii) zaručiť EÚ bezpečnosť dodávok energie prostredníctvom pomoci určenej pre kľúčové infraštruktúrne projekty v EÚ a mimo nej.

²¹ Pozri pozn. č. 13

V rámci tejto stratégie Komisia určila tieto projekty, ako sa stanovuje v jej druhom strategickom preskúmaní energetickej politiky s názvom *Akčný plán EÚ pre energetickú bezpečnosť a solidaritu*

- **Plán prepojenia Baltického regiónu:** Prepojenie zostávajúcich izolovaných energetických trhov v Európe je prioritou. Ako to jasne uznala Európska rada vo svojich záveroch zo 16. októbra 2008, prepojenie regiónu Baltického mora je potrebné na zlepšenie bezpečnosti dodávok pre krajiny, ktoré hraničia s Baltikom a pre širšiu bezpečnosť dodávok a solidaritu v EÚ. Komisia spolu s dotknutými členskými štátmi pripraví tento plán ako súčasť regionálnej stratégie Baltického mora, ktorá pokrýva plyn, elektrickú energiu (vrátane príbrežnej veternej energie a eventuálne aj energie z prílivu) a skladovanie. To spojí existujúce projekty do súdržného systému, z ktorého bude mať výhody celý región. Pri vytváraní plánu bude treba náležite zohľadniť efektívny vývoj trhu a prínos energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie k väčšej bezpečnosti dodávok.
- **Nový južný koridor pre prepravu zemného plynu:** Kvôli vysokej pravdepodobnosti, že vzrastie význam Kaspického regiónu a Stredného východu v celosvetovom zásobovaní ropou a plynom a pri potrebe predísť narastajúcemu už aj tak vysokému riziku spojenému s námornou dopravou ropy a zemného plynu, sa toto zdá potrebnéjšie ako kedykoľvek predtým. Komisia bude pracovať s dotknutými krajinami, aby zabezpečila najneskôr do roka nové pevné záväzky na výstavbu potrubia Nabucco. Preskúma sa blokovaný mechanizmus pre nákup kaspického plynu pri úplnom rešpektovaní pravidiel hospodárskej súťaže. Musí sa dohodnúť tranzit s Tureckom takým spôsobom, aby sa rešpektovali tak základné zásady *acquis* EÚ, ako aj legitímna obava Turecka v súvislosti s jeho vlastnou energetickou bezpečnosťou.
- **Skvapalnený zemný plyn (LNG):** Výhody bezpečnosti dodávok skvapalneného zemného plynu spočívajú v tom, že trh s plynom robí globálny trh plynulejším v porovnaní s ropným trhom. Pre všetky členské štáty by mala byť k dispozícii potrebná kapacita LNG pozostávajúca z terminálov LNG a opätovného splynovania na lodiach buď priamo alebo prostredníctvom iných členských štátov podľa dohôd o podieľaní sa na bezpečnosti. Môže sa zapojiť aj Energetické Spoločenstvo s možnosťou rozšíriť sieť po pobrežie Jadranu. Musia sa vybudovať dostatočné kapacity na **skladovanie plynu**.
- **Stredomorský energetický okruh:** Stredomorská oblasť a Afrika tiež potrebujú lepšie prepojenie nielen pre fosílnu ale aj pre obnoviteľné palivá. Stredomorský energetický okruh umožní Európe a Severnej Afrike lepšie využívať prírodné zdroje, ktoré sa tam nachádzajú. Táto iniciatíva bude stavať na návrhu, ktorý odznel v kontexte Únie pre Stredomorie – barcelonský proces, stredomorskej siete, ktorá dodáva elektrickú energiu zo slnečnej energie (fotovoltaická a koncentrovaná slnečná energia) a veternej energie do EÚ. Projekty zamerané na prepojenie s európskou pevninou by zároveň významne posilnili energetickú bezpečnosť väčšiny izolovaných krajín Európy.
- **Prioritou je vytvorenie severojužného prepojenia plynárenských a elektrizačných sústav v strednej a juhovýchodnej Európe,** vychádzajúceho predovšetkým z iniciatívy novej európskej prepravnej sústavy (NETS) s cieľom vytvoriť spoločného prevádzkovateľa prepravných sústav zemného plynu²², plynárenský okruh Energetického spoločenstva,

22

www.molgroup.hu/en/press_centre/press_releases/european_energy_infrastructure__ndash__nets_project/

prioritné prepojenia uvedené Radou ministrov Energetického spoločenstva v decembri 2007²³ a celoeurópsky ropovod²⁴. Nový balíček opatrení pre vnútorný trh s energiou počíta s vypracovaním pravidelne predkladaného plánu desaťročného rozvoja sietí, v ktorom budú zhrnuté chýbajúce prepojenia a opatrenia nutné na ich vytvorenie.

- Mal by sa spracovať **návrh príbrežnej rozvodovej siete v Severnom mori**, ktorá navzájom prepojí vnútroštátne elektrorozvodové siete v severozápadnej Európe a umožní pripojenie rady plánovaných príbrežných veterných elektrární. Spolu so stredomorským okruhom a plánom prepojenia Pobaltia by sa mal stať jedným zo základných kameňov budúcej európskej rozvodovej supersiete.

Komisia uvíta názory na túto Zelenú knihu, ktoré môžu sledovať štruktúru nasledujúcich **otázok**:

Sieťová politika

- (1) Čo považujete za hlavné prekážky vo vývoji európskej elektrickej a plynovej siete? Pokiaľ je možné riešiť ich na vnútroštátnej/regionálnej úrovni a kedy by mala zasiahnuť EÚ?
- (2) Aké okolnosti oprávňujú zásah EÚ do miestnych sporov týkajúcich sa plánovania v súvislosti s energetickou infraštruktúrou? Čo má za takých okolností podniknúť EÚ?
- (3) Je potrebný cielenejší a štruktúrovanejší prístup k výskumu a demonštráciám v súvislosti s európskymi sieťami? Ako by mal vyzerat'?
- (4) Čo je podľa vás najdôležitejšou činnosťou EÚ pri rozvoji siete?
- (5) Mala by sa EÚ viac podieľať na uľahčovaní infraštruktúrnych projektov v tretích krajinách? Ak áno, akým spôsobom?

TEN-E

- (6) Aký druh podpory by mala EÚ poskytnúť developerom nových energetických sietí tak, aby mali čo najväčší účinok pri zväžení, že zdroje sú obmedzené? Je prístup TEN-E ešte vždy relevantný? Ako môže EÚ pomôcť zlepšiť podmienky investovania?
- (7) Ako môže EÚ vzhľadom na navrhovanú revíziu usmernení TEN-E zlepšiť zameranie, efektivitu a vplyv politiky TEN-E s ich existujúcim rozpočtom?
- (8) Mala by byť pôsobnosť TEN-E rozšírená na ropovodnú infraštruktúru? Mala by sa rozšíriť aj na nové siete pre CO₂, bioplyn alebo iné siete?
- (9) Máte názor alebo pripomienky k novým prioritným projektom, ktorým by mala EÚ poskytnúť podporu?
- (10) Pomohlo by TEN-E/EÚ získať väčší vplyv a viditeľnosť, ak by sa zmenili na prevádzkový nástroj bezpečnosti dodávok a solidarity?
- (11) Aké prídavné opatrenia EÚ okrem uvedených v tejto Zelenej knihe by pomohli zabezpečiť trvalo udržateľnú infraštruktúru pre EÚ?

Viac informácií nájdete na internetovej stránke: http://ec.europa.eu/energy/index_en.html
Zašlite prosím vaše odpovede Európskej komisii do 31. marca 2009 na adresu:

²³ www.energy-community.org/

²⁴ www.ens-newswire.com/ens/apr2007/2007-04-03-03.asp

Christine Jenkins
European Commission
DG Energy and Transport
DM 24 – 6/127
1049 Brussels
Belgicko